

15. Участь спеціаліста-криміналіста під час проведення окремих слідчих (розшукових) дій: навчальний посібник /Є.Ю. Свобода, А.В. Кофанов, А.В. Самодін та ін. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. 432 с.

16. Участь спеціаліста в огляді місця події: практичний посібник / кол. авторів; за заг ред. О.Г. Рувіна, Б.Б. Теплицького, С.С. Чернявського. Харків: Фоліо, 2018. 127 с.

Мосіюк Катерина Василівна,

завідувач сектору біологічних досліджень та обліку Черкаського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України;

Карасьова Ольга Анаталіївна,

судовий експерт сектору біологічних досліджень та обліку Черкаського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України

ПРАВОВИЙ СТАТУС СУДОВОГО ЕКСПЕРТА-БІОЛОГА ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Сучасна злочинність в Україні характеризується високим рівнем та несприятливою структурою [1]. 2013–2014 рр. відзначились ескалацією кількісно-якісних вимірів злочинів проти життя та здоров'я особи, а 2015–2019 рр. подальшою стабілізацією дещо знижених показників. Злочини проти життя та здоров'я особи, та особливо їх насильницький сегмент, який за ці роки сягнув 96%, характеризуються високим ступенем суспільної небезпечності [2].

При вчиненні таких злочинів сліди біологічного походження є доволі поширеними та вагомими речовими доказами. Але не тільки у кримінальних провадженнях про вбивства, нанесення тяжких тілесних ушкоджень, розбійних нападів, зґвалтуваннях, грабежах, а й інших злочинах, які пов'язані з участю в них людини [4].

Особливістю об'єктів біологічного походження є те, що вони практично завжди залишаються на місці події, на одязі злочинців, потерпілих та інших об'єктах-носіях і можуть виступати в ролі речових доказів.

Держава Україна відповідно до положень Основного Закону взяла на себе обов'язок здійснювати захист найвищих соціальних цінностей: життя та здоров'я людини і громадянина [3].

Одним із найбільш дієвих способів попередити такі злочини є превентивна діяльність суб'єктів публічної адміністрації, суспільства та забезпечення незворотності покарання, осіб винних у вчиненні злочинів проти життя та здоров'я. Притягнути до юридичної відповідальності особу, яка підозрюється у скоєнні такого

кримінального проступку можливо, у більшості випадків, тільки після проведення судової експертизи.

Проте, експертизи проводяться не в якійсь безособовій формі, а певними спеціально підготовленими та сертифікованими посадовими особами, в даному випадку, експертами-біологами. Їх правовий статус під час досудового розслідування в судовому процесі є не досконалим.

Що стосується безпосередньо компетенції судового експерта-біолога то тут необхідно звернутися до теорії адміністративного права, адже саме ця галузь права спеціалізовано займається цією проблематикою. На думку вчених-адміністративів компетенція – це комплекс взаємопов'язаних елементів (мети, завдань, предмета відання та повноважень), що характеризують особливості діяльності конкретного суб'єкта публічного адміністрування, зумовлені його місцем у публічній адміністрації. В свою чергу, під адміністративними повноваженнями розуміються адміністративні обов'язки та права суб'єкта публічного адміністрування, надані йому законним чином і необхідні для досягнення поставлених перед ним завдань [5].

Не є виключенням із цього правила й правовий статус експерта-біолога, адже він як учасник процесуального провадження, наділений процесуальним статусом, який виникає з моменту його залучення у провадження.

Правовий статус судового експерта-біолога під час досудового розслідування кримінального провадження – це сукупність правових елементів які характеризують місце, роль й компетенцію експерта-біолога в юридичному процесі.

До правових елементів правового статусу судового експерта-біолога в кримінальному процесі на стадії досудового розслідування відносяться юридичні обов'язки та права, заборонні заходи, коли експерту прямо забороняється вчиняти певні дії, та його юридична відповідальність за неналежне виконання своїх посадових обов'язків, або зловживання ними.

Список використаних джерел

1. Старко О. Злочини проти життя та здоров'я особи: кількісно-якісні показники за 2013-2019 рр: 1. Історико-правовий часопис. – 2020.
2. Бесчастний В. Криміналогічний аналіз стану злочинності в Україні: 2. Підприємство, господарство і право Криминологія. – 2017. – №1.
3. Шум С. С. Стан насильницької злочинності в Україні: «Право та державне управління». – 2021.
4. Фурман Я. В., Юсупов В. В., Котляренко Л. Т., Дмитрук Р. С.: Особливості збирання у досудовому провадженні біологічних слідів людини: Київ: Національна академія внутрішніх справ, 2016.
5. Про судову експертизу. Закон України. Голос України офіційне видання від 21.04.1994.